

GERMANI CIVIS DAM

Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī Salutis.
C			
	multis retro seculis non fuit audita. Nam in duabus præturiis Dongerdelianis quatuor millia hominum perierunt, in ciuitate Dockenii trecenti & quinquaginta. In pago Partersbienio centrum & lex. Vuiuam septuaginta uel circiter, Pingi quinquaginta sex, compluresq; alij alij in locis. Nec minus hac tempesta in alij locis Belgij seueram & Delfi, Roterodami, alijsq; in locis Holandie cataclymus iste ita exuperavit, ut etiam lummitatem turri equaret, ac infinita pecora cum hominibus undis immersa abduceret. Antuerpig uero homines pro more loci illius in subterraneis cellis habitantes, non solum undis improliis oppresi interire, sed & hæ usq; ad superiores contignationes & tecta ex diuina confonderunt. Quanta calamitas in Zealandia acciderit, nix dici uel credi poterit: cum in ea circiter X XIIII. millia iugorum dissipata ferantur, non perpaucis hominibus aquarū impletu deletis.		
D	Carolus IX. huius nominis rex Francorū nuptias celebrat cum Isabella filia Maximiliani II. imp.		
	Circa Noūbrem Cypris urbs primaria Nicofia à Turcis post longam obsidionem expugnata, & X v. millia hominum in ea occisa, idq; cū tanta crudelitate, ut quidam ethnico exemplo, sibimetipis potius mortem conciscere, quam in manus truculentissimi tyranni incidere uoluerint.		
	Terræmotus Venetijs tactus, sed cladis expers. At Ferrarij tam horribilis evenit, ut multa aedes corruerint, ac princeps cum suo comitatu, alijsq; nobiles ciues ciuitate relicta in alia loca migrarent, atq; sub tentoriis degerint. Similes huicmodi terra tremores & Modinæ, Regni, Corregni, Florentiæ, Finiaræ, sinitimisq; in locis fuere.		
	Rheni aquæ in pleriq; ciuitatibus ora Rheinanæ ita intumuerunt circa Decembrem, ut ad eam altitudinem ascenderent, ad quam ab anno 1480 non peruererunt.		
6769	6	Ioachimus Brandenburgicus Elector 2 Januarij obiit.	7
			1572

Ioachimus

CHRONICON

Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī Salutis.
	Ioachimus Ernestus princeps Anhaldis, Ioannis III. principis Anhaldis filius, cum Eleonara filia Christophori ducis Vuitbergici filia, nuptias Stutgardiae celebrat		
	Iohannes regulus Transyluanæ 13. Martij a medico suo Blanderata medicamentis encatus, ut fertur, diem suum in Transyluania claudit.		
	Vicelimo quinto Majcedus inter Papam Philippum Hispaniarum regem & Venetos ad summum pontificis diligentissimam sollicitationem Venetus tandem contra Turcam qui superiori anno Cyprium intulam occuparat, confirmatur atq; publicribitur.		
	Fames horribilis in Germania, maxime in dueua & Bauaria, quæ uix hominum memoria fuile putatur.		
	Goldbergi, Lemburgi, Laubnig in Silezia fame paſsim graffante decimo quarto lunij, pisa, rapa, frumentum ac triticum pluit, ex quo collecto, molacito, homines undiq; accurrentes, triduo post panem cœfecere.		
	Famagulta metropolis infuile Cypri à Turcis ducentis milib. armatorū grauissima obliudione circu data, primo Augusti dedicatione capitul., & reductores ciuitatis Marcus Antonius Bragadinus, & Tripolius contra datā fidē à perfido duce Turcarū crudeliter necātur.		
	Vuolfgangi comitis Palatini cadauer ad patios lares ē Gallia transferri.		
	Vicelimonono Septembbris Solis aspectus per totā ferē Germaniam ualde tristis, rubicundus, & ueluti sanguinolentus fuit.		
	Pugna naualis. Octob. qui erat diuæ lustine sacer, inter Christianam & Turcicam classem committitur, in qua admirabilis diuinis numinis potestus Christiani tantam uictoriā renulere, quæ uix post hominum memoriam ulla contra Barbaros Christianis concessa legitur. Cuius clasius primarius dux tor erat Ioannes de Austria. Erant in Christiana clasie triremes ducentæ, quadriremes sex, naues quas Holcadas uocant uirgini, quæ tamen pugna non interfuerunt, quod ob placidum uentum temporis adesse nō possent. Caeteræ biremes, lynxes, & celo ces fuere, quæ tametili in pugna parum possum, tamē ad summā rei haud leue momentū adferre uisq; sunt.		
	Militib; sic impolita erant 22. millia ex uarijs natio nibus		

GERMANIA CIVIS DAM

C	Anni mundi.	Anni Pont.	Anni imperat.	Anni salutis.
nibus collectorum, uidelicet Hispanorū 8000, Italorum 11000 & Germanorū 3000, præter quadri-				
mes omnes remigibus, nautis, ac alijs ordinarijs ho-				
minibus quam intriculissima essent. Turcarum ue-				
rō clavis ducēns, uirginii duabus triremib⁹, quadra-				
draginta biremib⁹, & magno minorum nauium e-				
rat instructa numero, quibus inerant uirgini quinq-				
millia pro maiori parte veteranorum militum. Præli-				
um acerū tuit. Hora enim diec⁹ decimaquinta in-				
cepit, & uic⁹ ad uiceliam tertiam producūtum fu-				
it. Capta Turcarum 5000, occisa circiter unum & ui-				
ginti millia, Christianorū liberata quatuordecim mul-				
lia, capte tritemes. Turcic⁹ centum quinquaginta &				
una, submerita quadraginta. Solus Ochialis fuga sibi				
consuluit cum triremib⁹ quinq⁹, & biremib⁹ uirgin-				
ti nouem. E confederatis interi⁹ Augustinus Barba-				
rigus, cum sagittam altero oculo receperisset. Duces &				
nobiles Veneti octodecim, extranei lepēs, milium				
uerō circiter quinq⁹ millia, uulneratus imperator Ve-				
nerus, sagitta ingens, fuit.				
D				
Ditsidium inter Theologos Saxonicos de præsen-				
tia Christi in ecclāa Dominicā oritur.				
Nordfolci⁹ ducis in Anglia coniuratio cōtra regi-				
nam Elizabetham detrecta, iusti⁹ Dei iudicio com-				
prehenditur, atq⁹ in carcere conjectur 12. Octobris.				
Et deinde 17. Ianuarii anno 1572 Londi capite plectur.				
Malgartum oppidum preludio Turcarum munitū				
Veneti⁹ occupant.				
Cephalalgia fœnissima per totam fere Germaniam				
graffatur.				
6770 7				
Vistula fluvius aque in Porusia prope Thoream in	8	1572		
sanguinem per triduum conuertit. Deinde uero flu-				
uio ad pristinam substaniam reuertente, circiter horā				
noctis nonam, terrēmōtus cum maximo turbine, &				
nubium ruptura facta est, ex culis aquarum impetu				
dimidia muri pars abrepta. domus abducta, pon-				
tis iuga sedecim auulsa, atque in undis 200 homines				
submersi fuērunt. Lapes quoq⁹ ponderis librarum de-				
cēlo delapsi, homines ad terram prostratos necarūt.				
Ad hęc granarium ciuitatis fulmine correptum, cum				
instrumento igni consumptum est.				
Terrēmōtus Oeiponte 22 Ianuarii fit, & per triduum durauit.				
Incendium				

CHRONICON

A	Anni mundi.	Anni Pont.	Anni imperat.	Anni salutis.
Incendium in arce Vuirceburgica, hora noctis de-				
cima ortit 29 Ianuarii sub Episcopo Friderico à				
Vuirberg, tantasq⁹ uires acquirit, ut Episcopus cu-				
biculo suo conflagrante ægrē sola camilia induitus				
euaderet.				
Men se Februario insolta niuium copia inferioris				
Saxonię terras cōplet, tamq⁹ intensum frigus, etiam				
flumina nauigabilia dalam, Albim, & Vifurgim cō-				
stringit, ut id quod rarissimè accidere solet, nauiga-				
tio in ijs intercluderetur.				
Catharina Sigismundi regis Polonie cōiunx Fer-				
dinandi imperatoris, & Anna reginæ Bohemiae fl-				
lia septima moritur.				
Circa Aprilem bellum Belgicum, quo Albanus				
post Auraci discessum, statu triumphali cū illustri				
Eulogio erecta, se penitus defunctum existimārat,				
preter opinionē eius, aliorūq⁹ cōplurū restauratur.				
Pius v. Pontifex Romanus i. Maij moritur.				
GREGORIUS XII. Pontifex Romanus eligitur, qui				
antea Hugo Boncompagnus nominabatur: Bono-				
nensis, & primō ex professore iuris auditor Rote, ex				
auditore Cardinalis Tituli H. S. Xysti à Pio iii anno 1555 factus.				
Ludouicus Nassauiensis militem in Gallia pro-				
perē colligit, & ex improviso aliquot oppida ac mu-				
nità loca in Hannonia occupat.				
Valencina urbi in Hannonia occupata à Geulij.				
Montem munitissimam ciuitatem Hannoniae Lu-				
doulicus Nassauientis capit, eamq⁹ prælidio fumat.				
Vuilelmus Comes Bergentis liber Baro Bochi-				
meri & Bilanti ob bona libi ab Albano erepta. Zut-				
phaniam ciuitatem occupat: ac mox Dauentri ob-				
sidione relicta, Dorecum, Duisburgum, Grollium,				
aliaq⁹ Geldriæ uicina loca in suam potestate redigit.				
Iohanna regina Navarræ, nono die Iulij Lutetia				
Pariliorum obñt.				
Dux Medimnae Celi à rege Hispaniarum Philip-				
po succelsor Albano Belgici administratori datus,				
dum ignarus motuum Belgicorum, Fliessingā Ze-				
landiæ portum appellit, à Geulij oppido erumpen-				
ribus ita excipitur, ut quidē aduentus ille libi, suisq⁹				
trifis & omnifosis, Geulij uero latius ac peropta-				
tus fuerit.				

Fodus

GERMANI CIVIS DAM

	Annis mundi.	Annis Pont.		Annis Imperat.	Annis Salutis.
C			Feeodus inter Gallie regem Carolum 1x. & reginā An-		
			glia sancitur.		
			Circiter sextum lunij motibus Belgicis ubiq̄ exar-		
			descētibus, Guilhelmus Aurantius nūnciationem		
			belli ad proceres statusq̄ Belgij proprio scripto pu-		
			blicat.		
			Georgius illustris ordinis Teutonici Borussiam ad-		
			ministrator generalis, eiusdemq̄ per Germaniam &		
			Italiā supremus magister, Margenthalē extremit̄		
			uita diem decimo septimo lunij claudit.		
			Dordracum, Harleium, Alcmaria, Leida, Delfti-		
			um, Medenblīgk, aliaq̄ uicina Holandie loca Au-		
			raici occupant. Et Binlium oppidum ob perfidiā		
			succēsum, misereq̄ depopulatum.		
			Sigismundus Augustus Poloniā rex Calendis lu-		
			ij ex hac lachrymarum ualle discedit.		
			Harderuicum in Holandia a Geusis occupatur.		
			Viennā Nono Iulij post frequētes pluuias Danu-		
			bis ita inundare ceperit, ut post hominōrum memorī		
			hoc anni tempore, māiorum aquarum illuies nō fu-		
			ille existimetur.		
			Ruremunda ab Auracis 21 Iulij expugnata.		
			Carolus Lotharingiacus Dux, qui Philippum iunio-		
			rem comitem Hanauensem beneficiarium ducatus		
			Lotharingiaci rebellionis & inobedientie insimularat,		
			uicelimo primo Iulij, Bitchium & Lemburgam ar-		
			ces, cum adiunctis oppidulis, pagis & uillis, occupat.		
			Augusti 14, nuptiae maximo apparatu Parthiliis in-		
			ter Henricum Nauarrorū regem & Margaretham		
			sororem Caroli x. Francie regis celebratē fuit.		
			Vicesimo secundo Augusti Calpar Colignius Ca-		
			stitionē Amiralius Francie, curi ē senatus, qui ma-		
			ne in Lupara regia Lutetiae arce habitus erat, domum		
			reuerteretur, obuius factus regi à facario, quod est ē		
			regione Lupare exuenti, eum prosecutus est usq̄ ad		
			pallium regium, inde ut pransum iret, egrellus, no-		
			bilibus aliquot co mitatus, nondum centum pass' us		
			processerat, cū in supplici libello legēdo pedibus ter-		
			faciens intentus, à sclopetario ē proximārū cūdium		
			feneffra glandibus plumbeis ic̄tus est ē globulis u-		
			nus indicem manus dextra abstulit, altero fauicatus		
			est in brachio laeo. Eiusdem Mēlis 24. summo ma-		
			ne arma-		

CHRONICON RERUM

171

	Annis mundi.	Annis Pont.		Annis Imperat.	Annis Salutis.
			ne armatorum turba, factō lobi adiu in ēdes Amira-		
			lī per custodem quendam, Amiralium in cōclau suo		
			cum ministris occidunt, sublatūq̄ femināme adhuc		
			corpus per tenebram abscondunt.		
			In Hugenotis utriusq̄ lexus per aliquot dies cæ-		
			des facta est, & eorum bona direktā.		
			Rupella in Gallia a copijs regis circa finem Septemb. obieta.		
			Mechlinia urbs 1. Octobris ab Hispanis direpta &		
			spoliata.		
			Nouemb. 7. circiter septimam Tauri partem noctu		
			quædam & admiranda Italia conpecta.		
			Mōstrum naſcitur prope Ambitero dānum biceps		
			uitulus, gemino dorfo, & octo pedibus.		
			Harleium ob Hispanis deditio[n]e captum.		
6771	2		Catarum Veneti Turci diripiunt.	9	1573
			Pax inter Reginā Anglie & Hispanie regem ad biennium facta.		
			Henticus Andium dux frater Caroli 1x. regis Gal-		
			lia, 10. Maij ab ordinib⁹ & statib⁹ regni Polonici		
			electus rex Poloniā publicē declaratur.		
			Pax inter regem Galie & Rupellanos facta		
			In Voilandia & Misnia horribiles tempestates, &		
			in undatione aquarum sunt.		
			In Phrygia circa Augustum pecudum inundatio-		
			ne périerunt ad 3000.		
			Sancenā diuturna oppugnatione presi.		
			Iohā de Aultria cum 105. tristib⁹ armatis, & 40		
			nauib⁹ Guletam uenit, Tunetum unā cum Bitera		
			occupat, & Amidam regem Tunetanum captiuum abducit.		
			Circa 16. Nouemb. Albanus ex Belgio dicitur.		
			Iulius Echterus episcopus Heripolensis 1. Decemb. eligitur.		
			Decemb. 8. horreña fuit Luna defectio.		
6772	3		Christophorus Palatinus minimus natu filius Fri-	10	1574
			derici Palatini elector Auraco militat, & in prælio		
			amittitur, ut ne hodierno die quicquā certi de eo habeatur.		
			Mittelburgum editio[n]e captum 19. Febr.		
			Veneti & Turci pacem ineunt.		
			Paulus Manutius, Rōma 9 Aprilis moritur.		
			Ioachimus Camerarius vir doctissimus 17 Aprilis,		
			cū uixisset annos 74. dies 6. diem suū obiit Lipsiæ.		
			Veneti Palatum S. Marchi 1. Maij magna ex par-		
			te conflagrat: & post aliquot dies, nempe 15. Maij		
			iterum incendium Venetiis ortum est.		
			Bruxellis Brabantie incendio correpta est 24. Maij.		
			Vualachia graues exactiones imposita à Turca, quib⁹ denegatis, tota		
			à Turcis		

GERMANI CVIVS D A M

	Ann mundi.	Ann Pont.	Ann Imperat.	Ann salutis.
		à l'urcis subactis, & Vuayuoda Vualachiae luonia crudeliter trucidatis.		
		Carolus i. x. rex Gallie ; o. Maij mortuus est. Eodem die Henricus rex Polonie in demortui locum decla- ratus est Rex Francie.		
		Antwerpia tumultus oritur. Henricus Francie & Polonie rex cum splendide in cena tractasset Polonie proceres noctu cum qui- busdam suis ministris tacite ac clam Cracovia abiit, & magnis itineribus quam longissime potuit proce- dens, tandem circa Mensam Augultum in Galliam uenit.		
6773	4	Goleia à Turcis occupata & solo aquata.	11	1575
		Selymus Turcarum imperator moritur, quem A- maruthes eius filius in regno subiequutus est.		
		Pessis grassata per totam serè Italiam, qua innume- ra millia hominum sublata sunt.		
6774	5	Maximiliani ii. Imp. obiit, cui iurogatus est fi- lius eius Rodolphus i. huius nominit.	12	1576
		Eodem anno mortuus est Fridericus Palatinus, ad Rhenum Elector, &c.		
D		Terræmotus uarijs in locis Germaniae & preci- puè Basilea fuit, incommode tamen expertes.		
6775	6	Antwerpia ab Hispanis direpta & spoliata.	1	1577
		Dantisum urbs obfella à Vuayuoda Transylva- nia & rege novo Polonorum, cuius iugum illi respuebant.		
		Circa 12. Nōuembri Cometa per aliquot septi- manas apparet.		
6776	7	Bellum Belgicum recudecit, & status Belgici nouū 2 militem scribunt, Cafymitus Palatinus ingetem ex- ercitum tam pedestrem quam equestrem collegit, & in Belgium ad iuuandum Auricum ducit.		1578
		Eodem anno Hispaniarum rex circa mensem Se- ptembrem innumerorum exercitum colligit in Ger- mania, cuius supremus dux erat Annibal ab Embs.		

CHRONICORVM
FINIS.

B A S I L E A,
EX OFFICINA HENRICI PETRI-
NA, ANNO M. D. LXXIX.
MENSE MARTIO.